

## ĐÔI MẮT THÁI TỬ CÂU NA LA THE EYES OF PRINCE CÂU NA LA

Ngày xưa ở xứ Ấn Độ có một vị vua tên là A Dục trị dân rất công bình. Vợ là Hoàng Hậu Liên Hoa rất hiền thực, người con trai đầu của hai người có cặp mắt đẹp và hiền từ như chim Câu Na La cho nên đặt tên Thái Tử là Câu Na La. Thái Tử có người vợ hiền tên là Ma Đa Vi. Hoàng Hậu Liên Hoa mất sau khi Thái Tử lập gia đình.

Vua A Dục cưới một người vợ khác tên là Xích Di và có một người con trai khác. Kế mẫu Xích Di ước ao một ngày kia con bà sẽ nối ngôi vua thay vì Câu Na La. Một hôm vua A Dục bị bệnh nan y, tất cả lương y trong nước đều bó tay thì Hoàng Hậu Xích Di cứu chữa được bệnh tình của nhà vua. Nhớ ơn bà nhà vua hỏi bà muốn đền ơn thế nào? Bà xin vua cho con bà được nối ngôi. Vua A Dục áy náy trong lòng vì trước khi Hoàng Hậu Liên Hoa từ trần nhà vua đã có hứa là sau này sẽ cho Câu Na La nối ngôi, nhà vua không thể quên lời hứa đó được. Bà ta thấy không xong nên xin nhà vua cho bà được cầm quyền một ngày. Nhà vua lo nghĩ nhưng cũng bằng lòng.

Trong nước có thành Đắc Xô Thi La, dân chúng bị quan lại địa phương đóng thuế cao và bị đàn áp quá mức nên nổi lên chống đối triều đình. Có người về báo cho triều đình biết, nhằm đúng ngày Hoàng Hậu Xích Di cầm quyền. Bà đề nghị với vua cho Thái Tử Câu Na La, một người công bằng, đến thành Đắc Xô Thi La trấn an dân chúng. Vua e ngại, nhưng Thái Tử đứng ra tình nguyện xin đi. Với sự quyết tâm của Thái Tử, nhà vua đồng ý. Thái Tử không ngờ đây là âm mưu

Once upon a time in India, there was a King named Asoka (A Dục). He was a good ruler and everyone lived in harmony. His wife, Queen Liên Hoa, was also a very nice person. Together they had one son whose eyes were beautiful and kind like the Câu Na La bird; therefore, they named him Prince Câu Na la. Not very long after prince Câu Na La's marriage to Ma Đa Vi, Queen Liên Hoa passed away.

The King then remarried to Xích Di who was mean and evil. She was always jealous of the Prince. Her hatred towards the Prince escalated after she had a son because she wanted her son to be the one to succeed the throne.

One day the king became extremely ill. When no medicine man in the country could cure him, Xích Di found the cure and King Asoka regained his health. The king was very grateful for her action. When asked how he could express his gratitude, Queen Xích Di replied, "I want to be the successor to the crown." King Asoka pondered on this request. It was impossible for him to grant it to Xích Di because he promised Queen Liên Hoa before she died to pass the crown to their first born - Prince Câu Na La. He told Xích Di of his promise and said, "I can forsake my royal seat but I cannot go back on my promise." She realized that her scheme was not working. With bad intentions, she asked the King to let her be the ruler of the country just for one day and have all the power. King Asoka still had uneasy feelings, but he granted her the wish anyway.

At that time, in Đắc Xô Thi La City, the corrupt, local government officials were taxing people very high. Not being able to withhold their dissatisfaction any longer, the people of that city stood up to protest against the government. Immediately, a messenger informed the King of this situation. All of this occurred on the day Queen Xích Di was the ruler. She suggested to the King to send Prince Câu Na La to handle the situation. King Asoka hesitated to send the

của Hoàng Hậu Xích Di. Bà đã cho tiền quan lại địa phương để hà hiếp dân đến độ dân chúng phải nổi loạn.

Thái Tử Câu Na La giã từ vua A Dục và công chúa Ma Đa Vi cỡi ngựa Măng Đa La lên đường. Theo sau Thái Tử là một kỵ mã trung tín của Hoàng Hậu mang theo bên mình một sứ mệnh có niêm ấn của nhà vua. Khi Câu Na La đến nơi dân chúng quỳ hai bên đường để tạ tội cùng triều đình. Thái Tử vào thành thay đổi luật thuế, lựa người công bình ra trị dân, muôn dân an lạc mở tiệc mừng vui.

Trong lúc đang vui mừng thì người kỵ mã kia đã đến và giao mệnh lệnh cho quan địa phương. Mở ra coi họ đều sững sốt. Mệnh lệnh ghi: "Phải móc mắt Câu Na La, kẻ thù lợi hại của nhà vua và kẻ đã làm nhỏ nhục nòi giống. Phải thi hành ngay, và từ nay không ai được nhắc tới hay giúp đỡ Câu Na La". Quan địa phương phân vân không biết phải làm sao, vẻ buồn hiện ra trên mặt họ. Câu Na La gạn hỏi. Họ đưa mệnh lệnh cho Thái Tử xem. Câu Na La sững sờ. Thái tử biết rằng vua Cha không thể nào ra lệnh như vậy. Đây là mưu kế của Hoàng Hậu Xích Di. Nhưng có ấn tín rõ ràng, thuộc quyền chỉ biết tuân theo mà thôi.

Đao thủ không ai dám ra tay. Sau cùng có một người lấy thanh sắt nóng dụi vào mắt Câu Na La.

Sau khi mệnh lệnh được thi hành dân chúng gạt nước mắt và bỏ đi hết. Bốn bề vắng lặng, thỉnh thoảng chỉ còn nghe tiếng kêu thảm thiết của con ngựa Măng Đa La. Thái Tử nói với con ngựa là: "Con nên bỏ ta mà đi". Con ngựa như hiểu tiếng người, quanh quẩn một lúc rồi quay lại đường cũ trở về kinh đô.

Từ ngày Thái Tử ra đi Công Chúa Ma Đa Vi ngày đêm mong đợi và có linh tính điềm bất an đã xảy ra cho Thái Tử. Một đêm kia, khi thấy Măng Đa La trở về một mình nàng đã ngất đi vì nghĩ chồng đã chết trên đường dẹp loạn. Sau một đêm suy nghĩ nàng quyết

Prince for fear of the danger there, but Prince Câu Na La volunteered to go anyway. Therefore, King Asoka could not interfere. Both King Asoka and Prince Câu Na La did not realize that this was part of Queen Xích Di's scheme to get rid of the prince. She had set everything up from the beginning.

The next morning, Prince Câu Na La said good-bye to his father and wife. He then proceeded on his journey to Đắc Lô Thi La City with his horse Măng Đa La. He did not realize that on the way to the city he was being followed by an unidentified horseman who was on a deadly mission given by Queen Xích Di. When the Prince arrived at Đắc Lô Thi La City, the people were on their knees along the roadside asking forgiveness from the King. After a few days of investigation, Prince Câu Na La changed the tax laws and appointed new local government officials who would work for the people. Relieved and happy, the people celebrated their improved living condition. While everyone was still celebrating, the horseman arrived and delivered a message to the local government which stated: "Must blind the Prince because he is the enemy of the King and has shamed the country. This must be accomplished immediately and no one is allowed to help the Prince nor could his name be repeated from this time forward."

The local government officials were still in a state of shock when the prince asked for the content of the message. After reading the message, only Prince Câu Na La knew it was not from his father but it was Queen Xích Di's scheme. The mission had to be carried out but no one wanted to do it. Finally, one person stepped forward and used a hot metal rod to stab the Prince in the eyes.

The people were still crying and grieving for him when Prince Câu Na La reminded them of the last part of the message. They all stopped and left reluctantly. The Prince crawled to a big tree where his horse Măng Đa La stood and said, "Măng Đa La, you heard the message, now go."

The horse hesitated at first but then headed toward the palace with a sad expression on its face. Since the

định ra đi dò tin tức của chồng. Nàng thay đổi y phục thường dân và không thông báo cho vua A Dục biết vì sợ nhà vua ngăn cản và không cho đi. Đến thành Đắc Xô Thi La dò tin mãi mới tìm được Câu Na La. Thái Tử kể cho vợ nghe những chuyện đã xảy ra.

Về phần vua A Dục hàng ngày mong tin Câu Na La trở về, nhưng nay nghe báo ngựa Mãng Đa La đã trở về và Công Chúa Ma Đa Vi đã trốn đi, vua sai người tới thành Đắc Xô Thi La tra hỏi, nhưng quan địa phương biết mình đã mắc mưu sợ mang tội lớn với triều đình cho nên nói dối là Thái Tử đã một mình trở lại kinh đô sau khi dàn xếp xong mọi việc. Sứ giả nghi ngờ những dân chúng không ai dám hở môi cho nên đành phải về triều báo cáo với nhà vua.

Trong lúc đó hai vợ chồng Câu Na La ca hát, xin ăn trên đường dẫn nhau trở về kinh đô. Một ngày kia hai người tới được cung điện nhà vua, xin vào gặp vua nhưng lính canh gác thấy hai người quần áo lam lũ nên không cho vào. Đêm hôm đó họ được cho ngủ ở nhà cất xe, mỗi một quá nên hai vợ chồng Câu Na La ngủ thiếp đi lúc nào không hay. Sáng hôm sau thức dậy hai người ca hát với nhau. Vua A Dục vì nhớ thương con nên hằng ngày ngóng trông về hướng thành Đắc Xô Thi La. Sáng hôm đó nhà vua đi dạo nghe tiếng ca quen thuộc phát ra từ nhà chứa xe, vua sai người tới xem xét. Lính hầu đưa hai người tới gặp nhà vua. Vua nhận ra nàng Ma Đa Vi, ôm chầm lấy con và dâu. Nhà vua hỏi sự tình và biết tất cả nghịch cảnh này đều do Hoàng Hậu Xích Di tạo nên cả.

Về phần bà Xích Di từ ngày ra lệnh móc mắt Thái Tử ngày đêm phập phồng lo sợ chuyện sẽ bại lộ. Hôm nay nghe tin Thái Tử đã trở về và có lệnh vua đòi gặp bà. Ra trước triều bà chỉ còn biết cúi đầu nhận tội mà thôi. Vua ra lệnh đưa bà ra hành quyết.

Thái Tử Câu Na La xin tha tội cho bà và thưa với vua rằng: "Ngày hôm qua đi đường mệt mỏi con nghĩ không biết mình đã làm điều gì lầm lỗi mà ngày nay phải chịu đọa đày như vậy, và con đã nhìn thấy một kiếp trong đời trước của con, con là một người thợ săn đặt bẫy bắt được năm mươi (50) con dê núi (sơn dương). Vì không thể nào một ngày tiêu thụ được cả

Prince left the palace, his wife Ma Đa Vi waited night and day for his return. She sensed that something had gone wrong but did not know what it was. One day his horse, Mãng Đa La, came back without the Prince. Ma Đa Vi fainted for she knew something had gone wrong. After giving it some thought, she left quietly the next morning dressed in plain clothing.

King Asoka, like Ma Đa Vi, had waited also for the Prince to come back. After hearing about how the horse had returned alone and that his daughter-in-law had left, he sent a messenger to Đắc Lô Thi La City to investigate. The local officials realized that it was not the King who ordered blinding the Prince's eyes. Therefore, they lied that Prince Câu Na La was on his way back to the palace. The messenger was suspicious but the story was the same from the other villagers. He had to go back and tell the King what he heard.

Meanwhile, after he was reunited with his wife, Prince Câu Na La and Ma Đa Vi had to beg for food on the way back to the palace. When they got there, they were not allowed to enter because of their appearance. Instead, they were given lodgings in the horse stable. The next morning, after awakening, they were singing to one another. At that time, King Asoka, who was missing his children, was in his room facing the direction of Đắc Lô Thi La City when he heard singing coming from the stable. He sent people out to check. They brought in two beggars. The King did not recognize at first that they were his son and daughter-in-law until after checking them out. After he realized who they were, they all cried in joy. Neither wanted to tell him the truth, but after insistence, Ma Đa Vi finally told the King of what had happened and how everything was Queen Xích Di's doings.

Since giving out her orders, Queen Xích Di had been worrying the King would find out. When she had learned that Prince Câu Na La had come back and King Asoka wanted to see her, Queen Xích Di knew of the trouble she was in. Therefore, she went to the King quietly awaiting her punishment; she was to be beheaded.

bầy dê, cho nên con mới nghĩ cách là móc hết mắt bầy sơn dương và nhốt vào hang núi, dê không thấy đường cho nên không tìm cách trốn được. Mỗi ngày mang từng con xuống chợ bán. Con đã làm khổ năm mươi chúng sanh thì ngày nay con phải chịu quả báo vậy".

Vua nghe thấy thật là cảm động. Còn đang phân vân thì Thái Tử ngồi ngay ngắn mà khẩn nguyện rằng: "Nếu lời tôi nói là đúng sự thật xin đức Phật chứng minh cho đôi mắt tôi được sáng lại". Lời nói vừa dứt thì cặp mắt của Câu Na La sáng lại như thường, vua A Dục và Công Chúa Ma Đa Vi xiết bao vui mừng.

Vua tha tội cho Hoàng Hậu Xích Di và truyền lệnh cho bà tìm nơi yên tĩnh mà sám hối. Về sau Thái Tử Câu Na La nối ngôi vua A Dục, và Công Chúa Ma Đa Vi là Hoàng Hậu.

Prince Câu Na La asked for mercy and told the King he had been thinking about what he had done to deserve such consequence. He realized that in his past life he had done many bad actions: "Long time ago, there was a hunter who trapped fifty mountain goats. Realizing he could not sell or eat all of them at once, he blinded all fifty goats. Now he has to face the consequence," he said. The King, moved by his son's love and understanding, still refused to believe the story. To convince his father, Prince Câu Na La sat down and prayed, "If what I had just told was the truth, let Buddha be my witness and let me have my eyes back." Immediately, he regained his eyesight. The King and Ma Đa Vi were joyous.

King Asoka agreed not to behead Queen Xích Di. Instead, he commanded her to go find a peaceful place to think about her actions and repent.

Later, Prince Câu Na La succeeded the throne and his wife Ma Đa Vi became the Queen.